DE

GLANDE PLUMBEA OSSI ETHMOIDEO INFIXA.

DISSERTATIO
INAUGURALIS CHIRURGICO-PATHOLOGICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS
IN
ALMA UNIVERSITATE LITTERARIA
FRIDERICA GUILELMA
PRO SUMMIS
IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORIBUS
RITE IMPETRANDIS
DIE XXIX. M. OCTOBRIS A. MDCCCXXX.
H. L. Q. S.
PALAM DEFENSURUS EST
AUCTOR

HENRICUS OESTREICH
KARGENSIS.

OPPONENTIBUS:
M. JACOBY, MED. ET CHIR. DRE.
P. JABLONSKI, MED. ET CHIR. STUD.
H. W. THIENEMANN, MED. ET CHIR. DDO.

ACCEDIT TAB. AHENEA.

BEROLINI,
TYPIS FERDINANDI NIETACK.

Quantum vis naturae medicatrix valeret, cum ad organismum a noxiis tuendum, quas ipse perverso vivendi modo sibi inferret homo, tum ad retrahendum eum ab interitu, in quem opinionibus medicorum interdum incongruis incurreret, cum reputarem, luculentiora, quam quae ex vulneribus sclopetariis hujus rei capere liceat documenta, non mihi occurrerunt. Dum enim pravis saepe cupiditatibus ducti homines hominum vitam manu petunt mortifera, eosque summis efferunt laudibus, qui novum aliquod, idque perniciosissimum, quo quis celerius certiusque hostem interimere posset, excogitarint instrumentum: ipsa rerum natura, humanarum miserta calamitatum, novis profecto remediis necdum cognitis salutem afferre, easque res, quae casu in

corpus intrarint, aut hominum malignitate ei sint inflictae, vitae infestas, minus nocivas reddere conatur.

Jam vero a priscis maximisque medicis praecipitur, qua ratione nobis agendum sit, ut sagittam praeruptam e pectore extrahamus, lapidem globumve funda aut tormentis ossi infixum terebrae ope excutiamus, propterea quod eo nitendum esse medico putabant, ut, si alienis ejiciendis naturae vires haud pares essent, auxilio lato periculum depelleretur.

Cui rei perficiendae quanta interdum obstet difficultas, facile intelliget, qui cum corporis humani constructione vehementiam, qua certantes tela jacere soleant, compararit, ita ut in eas se insinuent partes, quo chirurgi manus, vel cautissima, nullo modo pervenire possit, aut si quis operationem instituere ausus sit, aegroti vita in discrimen vocetur.

Hisce rebus accuratius perpensis palmam quisque, novis instrumentis inventis, accipere studebat,

sed ob litterarum artiumque ruditatem, talia tunc finxerunt, quae si descripta legeris, horreas [1].

Quum vero artis praesidium nihilominus calamitate saepissime inferius videretur, pia quadam mente teli eliciendi causa in sacris pronunciandis verbis, a majoribus traditis, acquiescere solebant [2].

Attamen iidem viri, qui tanto studio in heterogeneis ejiciendis versabantur, ea per totam fere vitam, nulla quidem organismo molestia allata, corpori insidere tradunt, nec ullum, quanticunque sit ex physiologorum sententia momenti, organum esse, quin hujus rei exemplum praebeat, ita ut rectius moneat Ravatonus, magnum opus, si operae pretium esset, e sola casuum enumeratione a medicis relatorum componi posse.

---

1) Percy, vom Ausziehen fremder Körper aus Schufswunden. Strafsburg, 1789.

2) Percy, l. c. pag. 14.

Globorum in ipso cerebro delitescentium mentionem faciunt La Martiniere, Preussius [1]), Marechalus [2]). Fabricius Hildanus glandem vidit, massa quadam compacta involutam, inter duram meningem et cranium, quae sex ante mensibus osse frontali perfracto, cavum intraverat [3]). Octo per annos puellae cultri lamina inter cranium et duram matrem infixa haerebat [4]). Anellus de glande, sanguine circumfusa, ex multis annis in conario posita, agit [5]). Bilguerus glandem narrat a dextra parte per sinum frontalem in orbitam penetrasse, ita ut, bulbo expulso, probabile sit, eam in capite postea delituisse [6]). Hoechstetterus hominis recordatur, cujus in oculo mucro

---

1) Dict. des sciences méd. VII. pag. 49.

2) Le Dran, chirurgische Gutachten v. Platner. Leipzig, 1773. pag. 92.

3) Fabricius Hildanus, obs. chirurg. Cent. II. obs. 111.

4) Zacut Lusitan. Oper. Tom. II. Lugd. 1657. Prax. med. admiranda. Lib. I. pag. 2. obs. VI.

5) Dictionnaire des sciences méd. VII. pag. 50.

6) J. Bilguer, chirurgische Wahrnehmungen. Frankfurt a. M. 1768. pag. 162. sqq.

ferreus per triginta annos remanebat [1]). Ploucquetus partem bombardae per tres menses in orbita relictam affert [2]). Ravatonus militem cognovit cujus per palatum glans plumbea viginti quinque jam annos ossi maxillari infixa tandem ore exiit [3]). Glandem massa cartilaginosa inclusam, ad os fere adnatam invenerunt, quam miles ad nestcreos annos provectus, triginta annos sine ulla noxa gesserat [4]). Et in pulmonibus globum delitescere posse [5]), eo minus miramur, cum ipsum cor alienis hospitium praebere accipiamus, ita ut miles per tres annos globum, capsula inclusum, sine ullo incommodo in ventriculo gereret, postquam totidem annos sola palpitatione laboravit [6]). Quo modo autem fiat, ut peregrina inter duo ossa demersa absque noxa ferri possint, sane ad

---

1) Ploucquet, initia biblioth. VI. pag. 308.

2) Ploucquet, Literat. med. III. v. Peregrina.

3) Hugo Ravaton, Abhandlung von Schufs-, Hieb- und Stichwunden. Strafsburg, 1767. pag. 108.

4) Comment. Lips. Vol. VI. pag. 594.

5) v. Percy, l. c. pag. 109.

6) Dict. des sciences méd. IV. pag. 216. sqq.

intelligendum difficillimum est, quum inter omnes constet, quam mala sit sors eorum, quibus corpora interarticularia perniciem moliantur. Quum vero viri fide dignissimi Bilguerus [1]) et Framboisierus [2]) de glande in humeri et genu articulo retenta disserant, atque Langenbeckius [3]) se medicinae studiosum curasse memoriae prodat, cui in valetudinem restituto rigor (genu propter globum inter ossa insidentem manserit, non est cur dubitemus.

Quae cum ita se habeant, et in abdomine aliena morata esse, non miramur, quorum gravissimum affert exemplum Heuermannus [4]), militem narrans sedecim annos globum sine incommodo in eo cavo gestasse. E vertebrarum etiam columna cultri laminam Fabricium Hildanum [5]) et ferri frustum post

---

1) Bilguer, de rara art. amput. pag. 44.

2) Percy, l. c. pag. 139.

3) Neue Biblioth. I. 2. pag. 322.

4) Heuermann, von den vornehmsten chirurg. Operat. I. pag. 87.

5) Obs. et Curat. Cent. I. Obs. LXII.

undecim annos Bidloum [1]) extraxisse novimus. Bilguerus de doctrina vulnerum sclopetariorum optime meritus nonnullis militibus salutem reddidit, qui, osse femoris supra genu glande infracto, stipendia in futurum num mereri possent, dubitabant; septem vero hebdomadibus peractis castra iterum secuti sunt [2]).

Non obstante glande plumbea in crure remanente Muys, vulnere emplastri ope sanato, aegrotum servavit [3]). Cel. Dupuytrenius, quum de vulneribus sclopetariis quae memorabilibus Julii a. c. diebus Parisiis sibi observare contigisset, dissereret, globum per XIII annos et vestimento et capsula circumdatum, in femur reconditum, pluribus ante annis a se excisum, auditoribus proposuit. Globus sedem in tibia notatam relinquens, quacum per triginta annos coalita fuit, cute incisa, facillimo negotio eximi po-

---

1) Percy. l. c. pag. 124.

2) Chirurg. Wahrnehmungen. pag. 400 et 420.

3) Joannis Muys, Praxis chirurg. ration. L. B. 1685. pag. 150.

tuit [1]). Tibiae extremitatem superiorem delineandam curavit Stüvius, cui capsula inclusa per viginti sex annos plumbea glans insederat [2]), quem casum graviorem eumque memoratu dignissimum judicamus, propterea quod Cel. Grofsheimius, observationibus adjectis, effecit, ut ad veritatem propius accedens, de re summi momenti nos edocuerit, quae ad hoc usque tempus altis tenebris latebat. Nam qui ante eum ad doctrinam de vulneribus sclopeto inflictis explanandam animum intendebant, quum de alienis in corpore detentis agerent, tanquam prodigia, quae observassent in medium proferebant, et si qui rem altius indagare studebant, non a summa vi naturae medicatrice, sed potius ab ipsa corporis impacti indole totam pendere rem contendebant. Ambrosius Paraeus etiam falsis eorum opinionibus strenue impugnatis, qui oleo fervido venenum in vulnera sclopetaria illatum delere conarentur, plumbo dicit sympathiam familiaritatemque cum carnosa praesertim

---

1) Acta Med. Berol. Dec. III. Vol. I. pag. 70.

2) v. Graefe und v. Walther. Journal der Chirurgie. Bd. X. pag. 142.

corporis mole esse, quas ex insigni ejus in antiquis ulceribus cicatrice obducendis vi colligere liceat, quo fieri, ut in corporibus perstare possit, contra alia metalla, rubigine contracta, erosionem sequi, nec plumbeam quidem glandem in nervosis vel nobilibus partibus citra perniciem morari posse [1].

Summi Paraei auctoritate freti, mucronum, ferri, vitri in corpus receptorum plane immemores ab omni indagatione penitius instituenda abstinebant posteri, nec quisquam ad res infestas respexit, quae, nullus dubito, in animalium pedes, vel massa cornea munitos penetrent, quin inde functiones vitae nimis laesae evadant. Unde autem evenit, ut hujusmodi casus pro prodigio haberentur, eo minus intelligimus, si ad graviditatem abdominalem respexerimus. Nonne gravius est, naturam ipsam crusta lapidea totum organismum involvere, atque ita paratum in incolumis gremio matris servare, quam exiguae molis globum in corpus recipere?

---

1) Ambr. Paraei, opera chirurgica. Francof. ad M. p. 344.

Num ita accurate viri rerum medicarum periti finierunt, quidnam sit alienum, ut judicium jam ferri liceat, quid natura excipere possit, quidve excutiat, necesse sit? Nonne pars arteriae aut cordis valvula ossificata plane a priori suo statu diversae sunt, tum structurae, tum functionis cui praesint, rationem si habueris, quas tamen a natura non ejici, neminem fugit. Quamdiu igitur physiologi legem non statuerint, qua fiat, ut organicae quandam corporis partes si in degenerationem abierint, cum ipso organismo aut si magis placet juxta eum existere possint: vehementer falli videntur, qui errorem tantummodo habent, quod extrinsecus lata corpus interdum hospitio excipiat. Saepius enim talem petunt locum, utquanta evellendi negotium premeretur difficultate, tanta fieret virium consumtio eaque perniciosissima, si natura suppuratione facta exeundi viam iis indicaret egregieque aegroto consultum ducere videatur, alienum in se recondens.

Optimum profecto fuerat si Chirurgi ad morem naturae agentes tum demum excutiendi cona-

mina iniissent, cum ex operationo instituenda minus caperet detrimentum aegrotus, quam ex alieno in corporo retonto, nec tanta perseverentia ei ejiciendo studuissent propterea quod, quae Hippocrates de sordibus suasit, ut moveretur, si quid movendum esset, et hic valere putabant. Fieri tamen non potest, quin in eosdem semper incidamus errores, quum nondum nos physiologi de conditione, qua aliena corpori, ut ita dicam, increscere possint, edocuerint. Ea in organismo morari non posse, contendit Cel. Grossheimius, nisi capsula quadam secludere hospitem natura studuerit, cui vero capsulae indaratione formandae et organi affecti astheniam et stimuli imbecillitatem favere. Huic sententiae de vulneribus sclopetariis inprimis pronuntiatae quaedam supra a nobis allata atque experientia sat superque probata repugnare videntur, ita ut, quandoquidem non universam ista opinione auctor tradiderit legem, omni ex parte assentiri abstineamus.

Ut sit globus plumbeus ex invalidorum stimulorum numero, quaeritur num et sagittarum aculeus,

mucrones, ferrum rubigine obductum, lapides asperi, dentati inter eos referendi sint; nonne praeterea inter omnes constat, plumbeum globum corpori inflictum in varias abire formas, neque ea de causa, propter faciem rotundam politamque, qua tamen re inter omnia excellit metalla, infirmum habendum esse incitamentum. Huc accedit quod, quum de stimulo fiat sermo, accuratius ad organa quae irritantur respiciendum est, nec glande plumbea oculum invalide incitari dicere possumus, quod in femur minorem exserit vim. Organa tela scatentia cellulosa ad indurationem aptissima esse, extra omnis dubitationis aleam positum est, minus autem veritati convenire judicamus, quaecunque organa, ex Grossheimii sententia, ipso ictu in astheniam adduci. Primum enim valde distinguendum esse arbitramur, inter eam indurationem, quae in glandulis atque hujusmodi organis inflammationi lentae, spotaneae successerit, et quae traumaticam exceperit; deinde vero hypothesi incedere videtur Grossheimius, cum haemorrhagia cordis tantum efficere contendat, ut fortissimum musculum in asthenicum mutet organon.

Nam de inflammationis natura in universum judicium ferre non possumus nisi, quinam sit totius corporis status constat; et sanguine effuso, etiamsi vis cordi insita per aliquod tempus debilitata fuerit, veri simillimum est, tam vehementem circulationis motum exortum, ut mox laticis affluxu priorem acquireret vigorem. Indurationem ratione a Grossheimio, dissertis verbis exposita evenire, ab inflammatione plerumque lenta pendere, non est qui dubitet, profitendum autem est, eam non esse solam hujus rei conditionem. Etenim si concedimus vulnera sclopetaria maxime contusionis causa in passivitatem, quam vocant, partes affectas redigere, quo modo de sagittarum aculeo, de mucrone qui, plaga illata, corpori inhaereant, rationem reddamus, nescimus, quum haecce vulnera a nemine inter contusa poni soleant. Et, quod gravissimum videtur, certantes tanta plerumque ira exarsi adversarium aggrediuntur, ut solam istam mentis agitationem tantum valere aestimemus, quae non modo in singulis organis verum etiam in toto corpore phaenomena astheniam sistentia provocet. Rectius itaque nobis dicere videmur,

capsulam, qua aliena in corpus recepta circumdata inveniri soleant, non eo proposito ab initio formatam esse a natura, ut extraneum secerneret, sed potius ex inflammatione natam non nisi specie a lympha exsudata et indurata, quam, cum nec suppuratione nec gangraena finiatur morbus inflammatorius in organo remanere, constat, discrepare.

Quis denique nostrum est, qui capsulam ita excultam sibi fingat, quae cerebro omnem globi in eo jacentis adimat sensationem aut cum corde eum conciliet, quod sanguine qualitercumque alterato in violentissimos abripitur motus spasticos.

Quibus rebus maturius consideratis, quodcunque alienum in corpore morari posse arbitramur, dummodo nec vi chemica damnum afferat, nec cum primum in corpus intraret, tantam excitaverit reactionem, ut exeundi via clausa, naturae vires ejus retinendi studio exhaurirentur, neque ita collocatum sit, ut functionem vitae turbet, nec migrando iterum atque iterum partes vicinas irritet. Quicunque enim

pathologi in eo consentiunt, quo diutius in organismum stimulum agere, eo magis cum eo dynamice exaequari, atque irritandi vi hoc modo sensim sensimque exstincta, omnem tandem, quae intercesserit, antithesin auferri. Huic rerum conditioni tribuendum esse suspicamur, quod globus a corde etiam ferri potuit; primo enim inflammtionis violentioris stadio peracto, hospiti se adsuefecit natura.

Quam ad rem uberius explanandum, gravissimam conferre videtur symbolam, cranium ex anatomici musei thesauris desumptum, ab Ill. Rudolphi, praeceptore magnopere colendo, describendi causa mihi traditum.

Praeter partes, de quibus fusius agere nobis in animo est, cranium, cui glans plumbea altius insidet, nihil anomali praebet. Quo melius autem cognoscantur, optimum visum est delineatori, faciem sectione a nasi apice usque ad medium mentum ducta, dimidiatam ita sibi proponere, ut tota utriusque orbitae lamina papyracea sub spectatoris cadat oculos.

Globus inhaerens ita ferebatur, ut cum orbitam sinistram penetrasset, Fig. III. a., parte apophyseos orbitariae externae et processus frontalis ossis zygomatici aeque ac juxta jacentis alae magnae ossis sphenoidei perrupta, in concavitatem orbitae superiorem tenderet: qui processus ictu ablati partim regenerati sunt, foramine duarum linearum in ala magna ossis sphenoidei nondum clauso. Insignis est in concavitate orbitae superiori prominentia ossea, Fig. III. b. annularis, quae altitudine et marginum crassitie consideratis, in eam animum adducit sententiam, globum prius per aliquod tempus hic moratum esse, quam ad eum, quem nunc occupat locum, pervenisset. Attamen pro certo habemus inflammationem e globi collisione natam produxisse prominentiam, carnosa quidem massa durante vita repletam; globum vero a principio, angulo anteriori, superiori, interiori orbitae perfracto, in basin cranii usque ad laminam horizontalem ossis ethmoidei, Fig. I. bbbb. penetrasse, supraque eam, carie destructam, in cavum narium se demersisse, ita ut huic cavo atque utrique orbitae infigeretur.

In orbita sinistra duobus adhuc locis, Fig. III c. cernitur globus, lamina papyracea regenerata hinc illuc eum obducente, Fig. III. d.

In dextram autem orbitam pars globi pyramidalis duas lineas et dimidiam ad basin lata, Fig. II. d., in mediis lamina papyracea osseque lacrymali destructis haerens, prominet.

Cribrum ossis ethmoidei, carie plane alienatum nonnullas lineas delapsum, Fig. I. bbbb. in basi cranii conspicitur, in media autem facie ejus superiori, aspera, callosa globus cavum spectat, Fig. I, e. Adest fissura a margine dextro cribri ad sellam turcicam vergens, Fig. I. f. quam ictus vehementia tunc ortam esse, nobis persuasum est.

Maxime dolendum est, quod nisi summa difficultate, quo modo in cavo narium se habeat, delineari non potest. Glans enim in margine superiori septi perpendicularis ossis ethmoidei et in extremi-

tate anteriori utriusque conchae mediae posita, ramulis osseis obtecta, sub adspectum venit.

A. F. Pallas primus hujus cranii mentionem faciens [1]) in dextram orbitam globum intrasse tradit, quod, cum omnino rei veritati repugnet, memoriae errori referendum ducimus. Bulbo sinistro tanta vi expulso vix fieri potuisse, ut miserrimus miles tam magnae calamitati superstes esset, qui dicant, non deesse, arbitramur. At ab ipso Palla accepimus, eum, vulnere sanato, quindecim per annos scribam adhuc victum quaesivisse, morbo tandem acuto correptum, diem obiisse. Quum sola cerebri commotio tot eripiat homines, et quaecunque capitis vulnera dubiam sibi poscant prognosin, non possumus, quin faustum eventum admirati, nos minoribus esse viribus libere confiteamur, quam qui in eo explicando elaboremus. Quamquam per tria lustra in se agi oculus patiebatur, non in eam hominem necessitatem coëgit, ut munere se abdicaret; orga-

1) A. F. Pallas, Chirurgie. Berlin 1776. pag. 334.

non olfactus, magna nervorum copia insigne, totidem annos infixum ferebat globum, nec princeps sensorii instrumentum, in ipsam mali sphaeram ad partem inductum, quidquam inde cepit detrimenti. Et ex hoc profecto casu nobis colligere licet, non in tenui callo, quo post mortem obductum invenerunt globum, salutem hominis positam fuisse, sed ultimis rerum causis, ad quas humano ingenio via non pateat, recte nobis tribuere videmur.

CURRICULUM VITAE
EX DECRETO
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS
ADJECTUM.

Ego Henricus Oestreich anno millesimo octingentesimo quarto, Kargae, parentibus adhuc vivis, natus, veteri testamento addictus sum.

Primis litterarum elementis a patre ipso imbutus Berolinum me contuli et postquam per triennium Gymnasium Berolinense Leucophaeum Ill. Bellermanno t. t. directore florens frequentavi, maturitatis, quam vocant, testimonio instructus die XXII. mens. Martii anni MDCCCXXVI ab Ill.

Boeckh t. t. fascias tenente inter numerum civium academicorum receptus et ab Ill. Link t. t. decano medicinae studiosis adscriptus sum. Ex quo inde tempore hisce interfui scholis: Ill. Lichtenstein de zoologia, Ill. Mitscherlich de chemia universali, Ill. Link de botanice, de historia naturali universali, de pharmacologia, de toxicologia, Ill. Rudolphi de encyclopaedia et methodologia medica, de anatomia corporis humani sani, de physiologia, de anatomia comparata ac pathologica, de organis sensuum, de foetu. Ill. Knape de osteologia, de syndesmologia, de splanchnologia. Uterque artem cadaveris secandi me edocuit. Ill. Hermbstaedt de physice experimentali, de pharmacia, de technologia, Ill. Hayne de botanice et de plantis officinalibus, Ill. Erman de calore et lumine, de physice generali, de atmosphaerologia meteorologica, Ill. Ideler de Arati phaenomenis, Ill.

Kluge de chirurgia generali, de ossibus fractis et luxatis, de arte obstetricia, Cel. Schlemm de angiologia et neurologia disserentes audivi. Nec defui scholis Cl. de Humboldt de geographia physica. Ill. Weiss mineralogiam, Ill. Horn pathologiam specialem, doctrinam de morbis mentis, therapiam specialem, Ill. Jüngken akiurgiam et ophthalmologiam mihi tradiderunt. Perill. Hufeland, Cel. Osann, Cel. Busse, Ill. Wolff, quem optime de me meritum grata semper memoria tenebo, medicinae faciendae artem me edocuerunt.

Ad praxin chirurgicam exercendam ab Ill. de Graefe et Ill. Rust, ad praxin obstetriciam ab Ill. Kluge et Ill. Busch, ad praxin ophthalmiatricam ab Ill. Jüngken institutus sum.

Jam vero tentaminibus nec non examine rigoroso coram gratioso medicorum ordine absolutis, spero fore, ut, dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me rite conferantur.

THESES DEFENDENDAE.

I. *Quicunque mentis morbus a vitio organico pendet.*

II. *Non ut longe, sed ut beate vivamus, nitendum.*

III. *Morbum non sanatum cognovisse, quam sanatum non cognovisse satius est.*

IV. *Usu fieri magistrum, nego.*

EXPLICATIO TABULAE.

Fig. I.

aa. Pars anterior baseos cranii.
bbbb. Lamina cribrosa.
c. Sella turcica.
d. Crista galli.
e. Pars globi.
f. Fissura.

Fig. II.

a. Foramen opticum.
b. Fiss. orbitalis superior.
c. Fissura orbitalis inferior.
d. Pars globi.
e. Lamina papyracea ossaque lacrymalia destructa.

Fig. III.

a. Apophysis orbitaria externa.
b. Prominentia ossea annularis.
c. Pars globi.
d. Lamina papyracea perfracta.

Fig: I.

Fig. II.

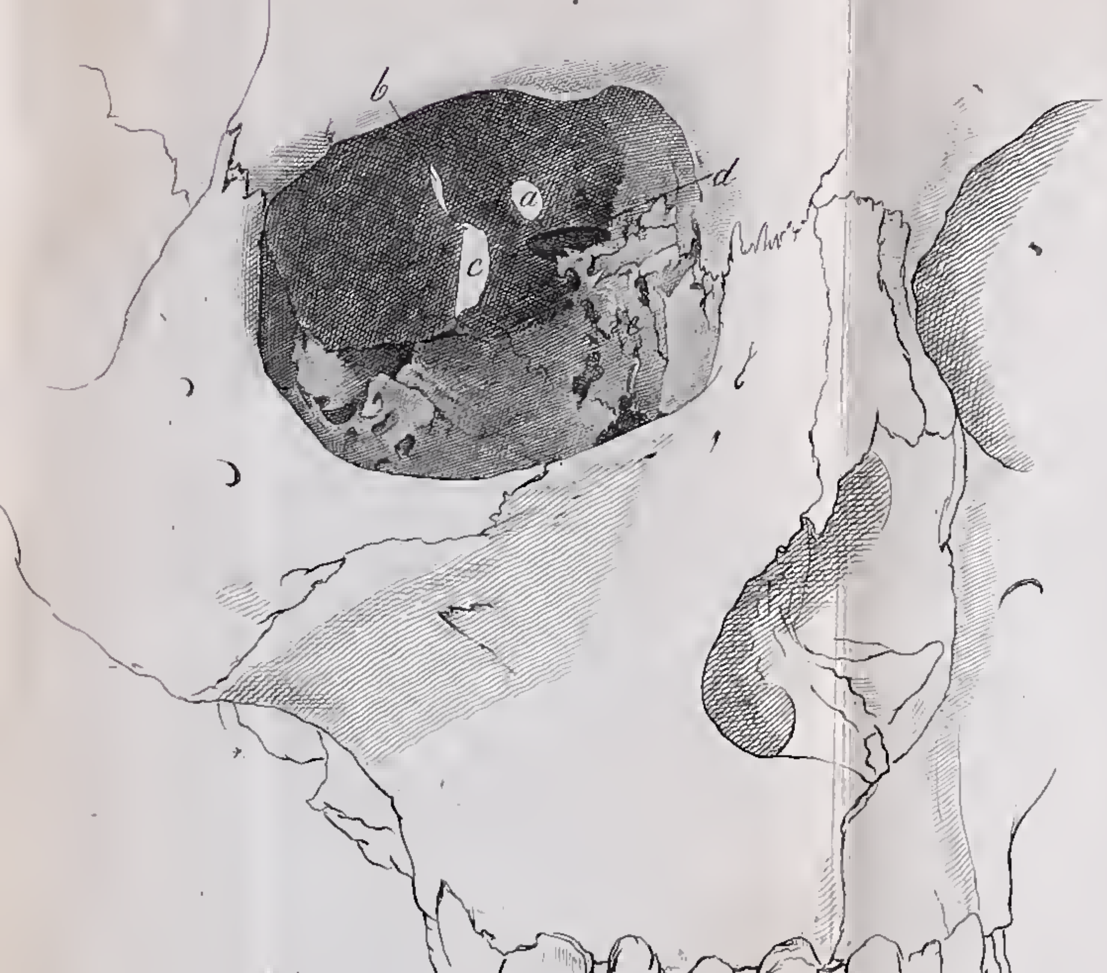
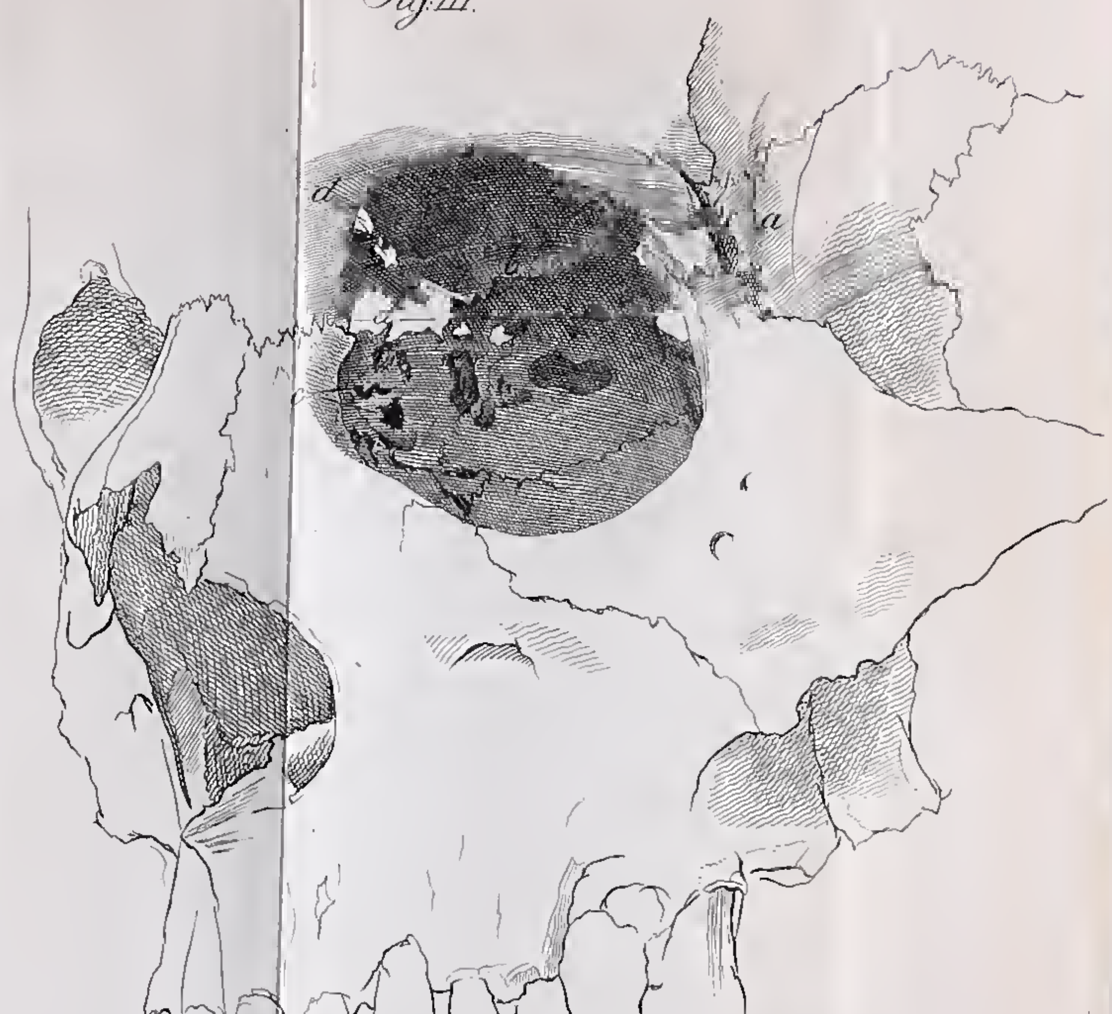

Fig. III.

...agner ad nat. del. *C. Guirand sc.*